

”Att kika in i mörket”

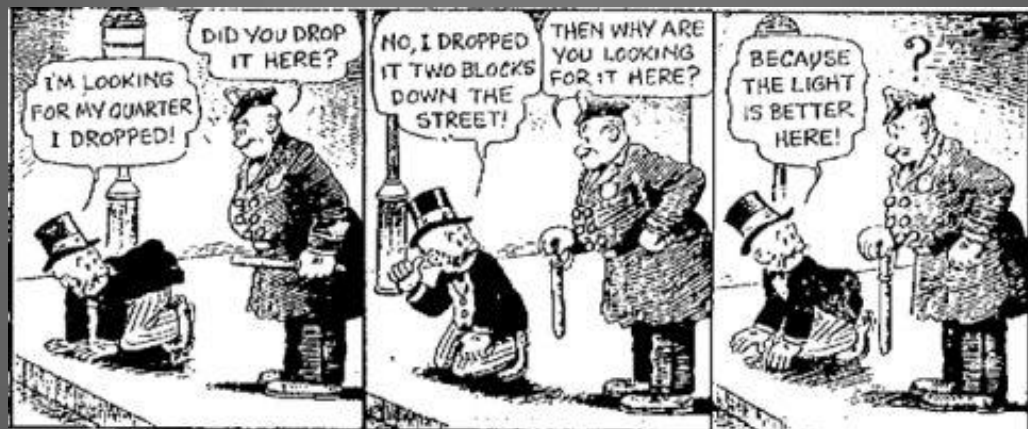
Om nyttan av språkteknologi för
projektet Gender & Work

*Knut och Alice
Wallenbergs
Stiftelse*

Jonas Lindström, Historiska institutionen, Uppsala universitet
I samarbete med Maria Ågren (Historiska institutionen) samt
Joakim Nivre & Eva Pettersson (Institutionen för lingvistik och filologi, UU)

Gender & Work –forskningsprojektet

Hur försörjde sig kvinnor och män
under tidigmodern tid?
ca 1550 – 1800

Gender & Work – databasen

Samla och systematisera stora mängder fragmentariska uppgifter som beskriver konkreta praktiker

- 19 000 verbfraser
- 500 000 uppgifter
- 500 000 ord

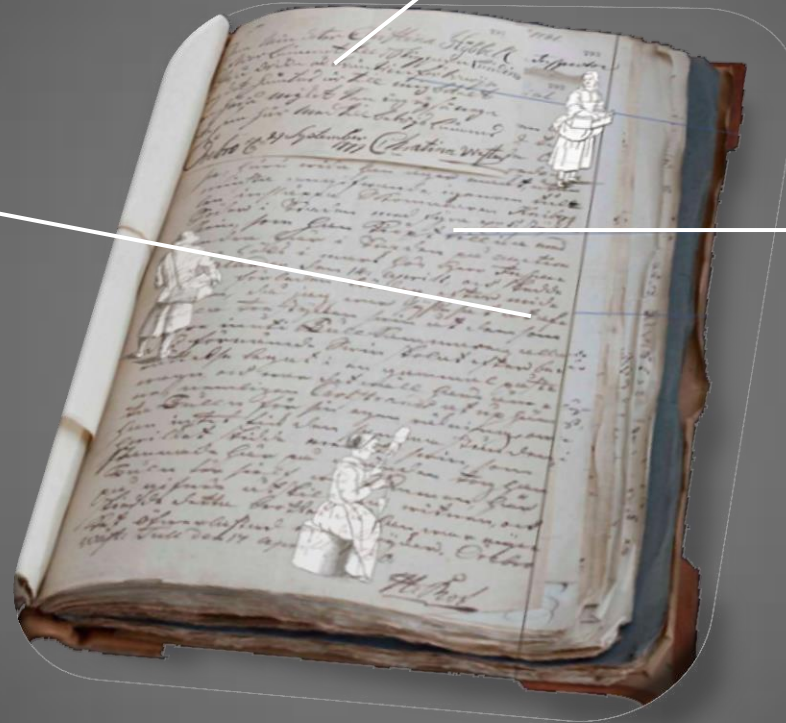

VERB!

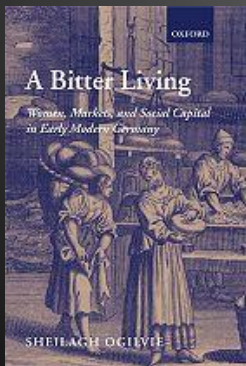

Som min doter Christina Hÿbbell *hafwer lämnat* till skiepparn Lundins hustru *drika ok bränwin ...*

... förleden lördag efter middagen, då jag war sysslesat at *aftulla tre stycken swin ...*

... igenom tullen insläppa Skomakaren Kniberg söder i staden med fyra elr 5 styck. *swin, som han köpt*

Den verborienterade metoden

‘tidsanvändning som syftar till försörjning’

verb + direkt objekt

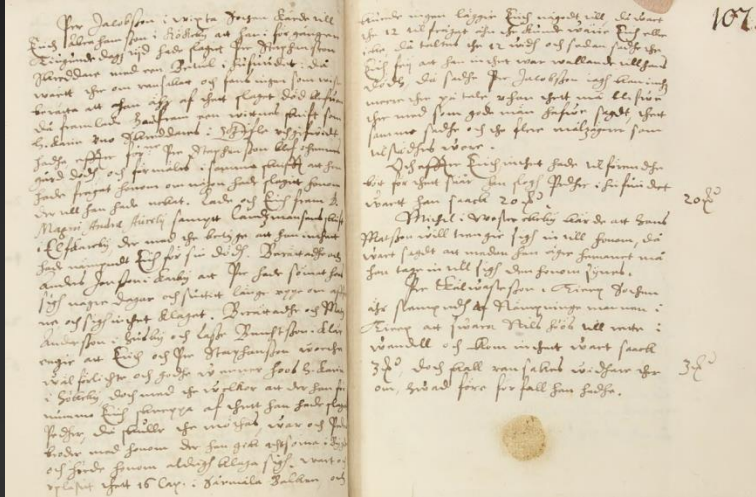
- ‘mjölka ko’
- ‘slå gräs’
- ‘fiska strömming’
- ‘sälja strömming’
- ‘göra skor’
- ‘sticka vantar’

Ett pilotprojekt

- Är det möjligt att identifiera verb i en 1600-talstext med hjälp av språkteknologiska verktyg som utvecklats för modern svenska?
 - Täckning *och* precision: c. 90%
 - Täckning *utan* precision: c. 95%

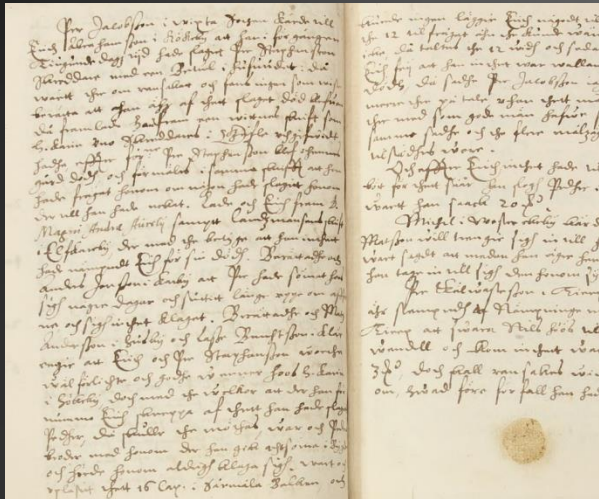

Vendels tingslags protokoll 1615,
Advokatfiskalen Uppsala län EX1e:644,
Svea hovrätt (Bild: Arkiv Digital)

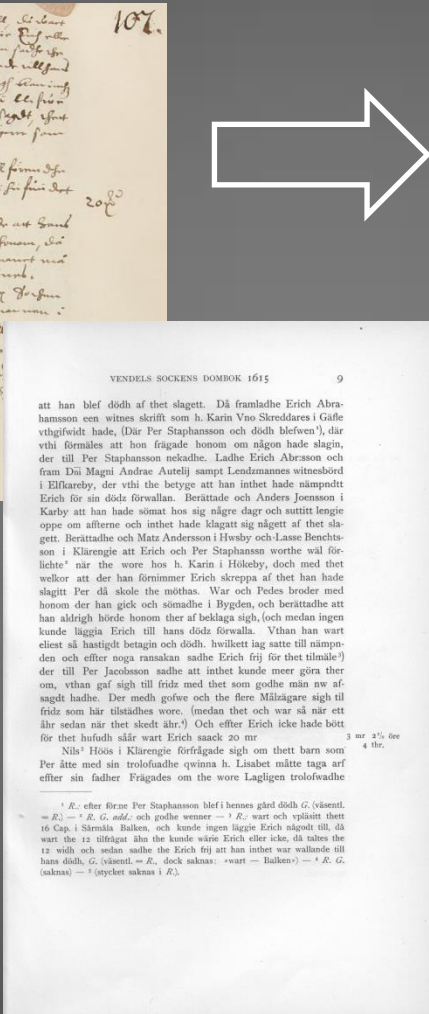
han hade sömat hos sig någre dag
han gick och sömadhe i Bygden

Pedher Jacobsson i Wixta Sochen kärke till Erich Abrahamsson i (Hwsby) att han förgången Tiugunde dagh Jwl hade slagitt Per Staphansson Skreddare i hufuudet med een Betul: då wart ther om ransakatt och fans ingen som kunde bewijsa att han blef dödth af thet slagett. Då framladhe Erich Abrahamsson een witnes skriffth som h. Karin Vno Skreddares i Gäfle vthgifwidt hade, (Där Per Staphansson och dödth blefwen), där vthi förmäles att hon frågade honom om någon hade slagin, der till Per Staphansson nekadhe. Ladhe Erich Abr:sson och fram Dni Magni Andrae Autelij sampt Lenzmannes witnesbörd i Elfkareby, der vthi the betyge att han inthet hade nämpndtt Erich för sin dödth förwallan. Berättade och Anders Joensson i Karby att han hade sömat hos sig någre dagh och suttitt lengie oppe om affterne och inthet hade klagatt sig någett af thet slagett. Berättadhe och Matz Andersson i Hwsby och Lasse Benchtsson i Klärengie att Erich och Per Staphanssn worthe wäl förlichte när the wore hos h. Karin i Hökeby, doch med thet welkor att der han förnimmer Erich skreppa af thet han hade slagitt Per då skole the möthas. War och Pedes broder med honom der han gick och sömadhe i Bygden, och berättadhe att han aldrigh hörde honom ther af beklaga sigh, (och medan ingen kunde läggia Erich till hans dödth förwalla. Vthan han wart eliest så hastigt betagin och dödth. hwilkett iag satte till nämpnden och effter noga ransakan sadhe Erich frij för thet tilmäle) der till Per Jacobsson sadhe att inthet kunde meer göra ther om, vthan gaf sigh till fridz med thet som godhe män nw afsagdt hadhe. Der medh gofwe och the flere Målzägare sigh til fridz som här tilstädhes wore. (medan thet och war så när ett åhr sedan när thet skedt åhr.) Och effter Erich icke hade bött för thet hufudh såår wart Erich sack 20 mr

Vendels tingslags protokoll 1615, Advokatfiskalen Uppsala län EX1e:644, Svea hovrätt (Bild: Arkiv Digital)

Pedher Jacobsson i Wixta Sochen kärde till Erich Abrahamsson i (Hwsby) att han förgången Tiugunde dagh Jwl hade slagitt Per Staphansson Skreddare i hufuudet med een Betul: då wart ther om ransakatt och fans ingen som kunde bewijsa att han blef dödh af thet slagett. Då framladhe Erich Abrahamsson een witnes skriffth som h. Karin Vno Skreddares i Gäfle vthgifwidt hade, (Där Per Staphansson och dödh blefwen), där vthi förmäles att hon frågade honom om någon hade slagin, der till Per Staphansson nekadhe. Ladhe Erich Abr:sson och fram Dni Magni Andrae Autelij samt Lenzmannes witnesbörd i Elfkareby, der vthi the betyge att han inthet hade nämpndtt Erich för sin dödz förwallan. Berättade och Anders Joensson i Karby att han hade sömat hos sig någre dagh och suttitt lengie oppe om affterne och inthet hade klagatt sig någett af thet slagett. Berättadhe och Matz Andersson i Hwsby och Lasse Benchtsson i Klärengie att Erich och Per Staphanssn worthe wäl förlichte när the wore hos h. Karin i Hökeby, doch med thet welkor att der han förnimmer Erich skreppa af thet han hade slagitt Per då skole the möthas. War och Pedes broder med honom der han gick och sömadhe i Bygden, och berättadhe att han aldrigh hörde honom ther af beklaga sigh, (och medan ingen kunde läggia Erich till hans dödz förwalla. Vthan han wart eliest så hastigdt betagin och dödh. hwilkett iag satte till nämpnden och effter noga ransakan sadhe Erich frij för thet tilmäle) der till Per Jacobsson sadhe att inthet kunde meer göra ther om, vthan gaf sigh till fridz med thet som godhe män nw afsagdt hadhe. Der medh gofwe och the flere Mälzägare sigh till fridz som här tilstädhes wore. (medan thet och war så när ett år sedan när thet skedd årh.) Och effter Erich icke hade bött för thet hufudh såär wart Erich saack 20 mr

¹ R. efter förre Per Staphansson hufvudet till h. Karin vno Skreddares i Gäfle vthgifwidt hade, (Där Per Staphansson och dödh blefwen), där vthi förmäles att hon frågade honom om någon hade slagin, der till Per Staphansson nekadhe. Ladhe Erich Abr:sson och fram Dni Magni Andrae Autelij samt Lenzmannes witnesbörd i Elfkareby, der vthi the betyge att han inthet hade nämpndtt Erich för sin dödz förwallan. Berättade och Anders Joensson i Karby att han hade sömat hos sig någre dagh och suttitt lengie oppe om affterne och inthet hade klagatt sig någett af thet slagett. Berättadhe och Matz Andersson i Hwsby och Lasse Benchtsson i Klärengie att Erich och Per Staphanssn worthe wäl förlichte när the wore hos h. Karin i Hökeby, doch med thet welkor att der han förnimmer Erich skreppa af thet han hade slagitt Per då skole the möthas. War och Pedes broder med honom der han gick och sömadhe i Bygden, och berättadhe att han aldrigh hörde honom ther af beklaga sigh, (och medan ingen kunde läggia Erich till hans dödz förwalla. Vthan han wart eliest så hastigdt betagin och dödh. hwilkett iag satte till nämpnden och effter noga ransakan sadhe Erich frij för thet tilmäle) der till Per Jacobsson sadhe att inthet kunde meer göra ther om, vthan gaf sigh till fridz med thet som godhe män nw afsagdt hadhe. Der medh gofwe och the flere Mälzägare sigh till fridz som här tilstädhes wore. (medan thet och war så när ett år sedan när thet skedd årh.) Och effter Erich icke hade bött för thet hufudh såär wart Erich saack 20 mr

² R. — ³ R. G. add. och godhe wener — ⁴ R. wart och vplisitt thet 16 Cap. i Sirmåla Balken, och kunde ingen läggia Erich något till, då wart the 12 tilmälag the kunde wize Erich eller icke, då nådes the 12 wäl och sedan sadhe the Erich frij att han inthet war wallande till hans dödh, G. väsent. = R. dock saknas: »wart — Balken» — ⁵ R. G. (saknat) — ⁶ (sycket saknas i R.).

